

● **วัตถุประสงค์**

วารสารมหาจุฬาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวารสารวิชาการ ราย ๒ เดือน (ปีละ ๒ ฉบับ) คือ ฉบับที่ ๑ เดือน มกราคม-มิถุนายน, ฉบับที่ ๒ เดือนกรกฎาคม-ธันวาคม มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการผลิตผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนา เพื่อให้บริการทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่สังคม เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนแนวคิดทางพระพุทธศาสนา เพื่อสนับสนุนให้เกิดวารสารทางวิชาการกลางของมหาวิทยาลัย ในการเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยแก่ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนิสิต นักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ในขอบข่ายเนื้อหาสาขาวิชาสังคมวิทยา ศิลปศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารมหาจุฬาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิง ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร
- ทุกบทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) อย่างน้อย ๒ ท่านต่อบทความ
- ทัศนคติและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสารมหาจุฬาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น และไม่ถือเป็นทัศนคติของ ความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ วารสารมหาจุฬาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **เจ้าของ**

กองวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
สำนักงานอธิการบดี ห้อง ๓๐๕ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพลโยธิน ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๓๕ ๒๔๘๐๐๐ ต่อ ๘๗๗๓, โทรสาร ๐๓๕ ๒๔๘๐๑๓
www.jma.mcu.ac.th

● **ที่ปรึกษาวารสารมหาจุฬาราชการ**

พระพรหมบัณฑิต, ศาสตราจารย์ ดร.	อธิการบดี
พระศรีคัมภีร์ญาณ, รองศาสตราจารย์ ดร.	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
พระสุธีธรรมานุวัตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
พระราชวรมนี, ดร.	คณบดีคณะพุทธศาสตร์
พระปลัดมารุต วรมงคล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์	คณบดีคณะครุศาสตร์
พระมหาขวัญชัย กิตติปาโล	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์
พระครูปริยัติกิตติธำรง, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.	คณบดีคณะสังคมศาสตร์

● **บรรณาธิการ**

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร.

● **หัวหน้ากองบรรณาธิการ**

นายสุชญา ศิริธัญญกร

● **กองบรรณาธิการ :**

พระมหาสมบุญ วุฑฒิโกโร, ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ พรหมเลิศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สิริโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ดร.วีรชาติ นิมนองค์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ดร.อุทัย สติมัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
นายสุภฐาน สุดาจันท์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

● **คณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสารมหาวิทยาลัยวิชาการ (Peer Review)**

สาขาวิชา ศาสนา, ปรัชญา, พระพุทธศาสนา, ครุศาสตร์, มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย**

พระศรีคัมภีร์ญาณ, ศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รองศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระสุธีวรญาณ, รองศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระสุธีธรรมานวัตร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ชูศักดิ์ ทิพย์เกษร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชาย พิทักษ์ธนาคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุยะพรหม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังษี สุหนต์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เริงชัย หมั่นชนะ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร สุยะใจ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระกาญจน์ กนกกมลเลิศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ศุภษร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฏฐ์ ศรีดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

■ **ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย**

ศาสตราจารย์ พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ

ราชบัณฑิต

ศาสตราจารย์ ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน งามสนิท

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนียง เลื่อมใส

มหาวิทยาลัยศิลปากร

รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา จันทร์แก้ว

มหาวิทยาลัยบูรพา

(๕)

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชชุตา หนูวิไล
รองศาสตราจารย์ ดร.เมธาวี อุดมธรรมมานุภาพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ประเวศ อินทองปาน
รองศาสตราจารย์ ดร.สนธิ สัตโยภาส
รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยศร
รองศาสตราจารย์ สยาม คำปรีดา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิญ รักษัตย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ มั่งมีสุขศิริ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนตรี สีระโรจนานันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ฦ นคร
ดร.วีรชาติ นิมนองค์
ดร.ชัยณรงค์ ศรีมันตระ
ดร.มารุต พัฒนา
ดร.ชัยสิทธิ์ ทองบริสุทธิ

ดร.วันชัย สุขตาม

● ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พิสุจน์อักษร

พระมหาเอกลักษณ์ จิตตเทโว
นายสุภฐาน สุดาจันทร์
นายธานี สุวรรณประทีป
นายสุรัตน์ คำโสภา

งานสมาชิก

นายสุภฐาน สุดาจันทร์

บันทึกข้อมูล

นายจิระศักดิ์ ธารสุขกระจ่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นายสินชัย วงษ์จำนงค์
นางสาวสุจิตรา ชวดรัมย์
นายสันทัต จันทร์ทาทอง

งานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นายนพดล เพ็ญประชุม

● **นิติกร**

นายธวัช แยมปิว

● **ภาพ/ศิลปะ**

พระมหาสุระศักดิ์ ธีรวโส

● **ออกแบบปก**

นางสาวจุฬารัตน์ วิชานาติ

● **จัดรูปเล่ม**

นายสมบุญรณ์ เฟ่งพิศ

● **พิมพ์ที่**

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ ๑๑- ๑๗ แขวงบรมมหาราชวัง

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๔ โทรสาร ๐๒ ๖๒๓ ๕๖๒๓

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้รับรวบรวมบทความวิชาการของผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยรวมถึงคณาจารย์ต่างสถาบัน ร่วมส่งบทความทางวิชาการมาร่วมตีพิมพ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ทำให้มีโอกาสได้ศึกษาพุทธธรรมและการนำไปประยุกต์กับศาสตร์สมัยใหม่ รวมถึงได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามหลักคำสอนทางพระศาสนา อันเป็นการบริการวิชาการแก่สังคม

ในครั้งนี้องบบรรณาธิการและคณะทำงานฝ่ายจัดทำวารสารมหาจุฬาริชาการ ได้รับเกียรติจากผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ของมหาวิทยาลัย คณาจารย์ต่างสถาบัน ได้ส่งบทความวิชาการเพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ ประกอบด้วยบทความทางวิชาการ เนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและปรัชญาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และบทความวิจัย ซึ่งรายละเอียดบทความต่างๆ อกบบรรณาธิการ ได้กล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละบทความโดยสรุปภายในเล่ม ดังนี้

บทความที่ ๑ เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์คำว่าสภาในพระไตรปิฎก” โดย ศ.พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญราชบัณฑิต ได้เสนอว่า คำว่า “สภา” หมายถึงองค์การ หรือสถานที่ประชุม หรือหมายถึงโรงเป็นที่กล่าวกับ, โรงเป็นที่ประชุมกล่าว ที่แรก คำว่า สภา จะสงวนไว้ใช้เฉพาะรัฐสภา แต่ความคิดนั้น ก็คงอยู่ไม่ได้ ต่อมาจึงปรากฏว่า มีสภาอะไรต่อมิอะไรขึ้นมากมาย จากประสบการณ์ในปัจจุบัน พบว่าการประชุมของสภาบางสภา เช่น สภาผู้แทนราษฎร ของหลายประเทศ มีการโต้เถียงกันด้วยถ้อยคำรุนแรง บางครั้งหยาบคายจนเกิดการวิวาท จากนั้น กล่าวถึงคำว่า “สภา” ในโขมทุสสสูตร ที่แปลความว่า ที่ประชุมใดไม่มีสัตบุรุษ ที่ประชุมนั้น ไม่ชื่อว่าสภา แล้วให้ความหมาย วิเคราะห์คำว่า สภา เพื่อแปลเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องสภาธรรมตามแนวพุทธไว้อย่างชัดเจน แล้วสรุปว่า คนที่ได้รับเลือกเป็นผู้แทนราษฎร ต้องมีคุณธรรม และจริยธรรม มีคุณสมบัติของสัตบุรุษ ที่เรียกว่าสัปปริสธรรม ๗ และประพฤติหลักการเพื่อความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อม ที่เรียกว่าอปปรินิยธรรม ๗ อย่างสมบูรณ์ ก็จะทำให้ผู้แทนราษฎรรู้สึกถึงบุญคุณของประชาชนและตั้งหน้าทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ เพื่อตอบแทนบุญคุณของประชาชนและประเทศชาติ

บทความที่ ๒ เรื่อง “วิถีแห่งผู้นำและระบอบการปกครอง: ธรรมราชา จอมปราชญ์ จอมธรรม” โดย พระมหาไพรัช ธรรมทีโป, ดร. ได้เสนอว่า ทศนะเรื่องผู้ปกครองและระบอบการปกครองที่ดี จะเห็นได้ว่า ข้อเสนอของแต่ละท่านนับตั้งแต่จกณัฎฐพราหมณ์จนถึงอาริสโตเติล มีความเห็นตรงกันอยู่บ้างแต่อาจเรียกชื่อต่างกัน จกณัฎฐพราหมณ์ เรียกว่า ธรรมราชา ซึ่งมีคุณสมบัติตรงกันกับแนวความคิดของเล่าจื้อ ขงจื้อ โซเครตีส เพลโต และอาริสโตเติล ได้แก่เป็นผู้มีปัญญาฉลาดสามารถ

มีคุณธรรม มุ่งความสงบสุขของประชาชนส่วนใหญ่เป็นที่ตั้ง หน้าที่หลักอันสำคัญคือการบริหารประเทศ เพื่อสร้างความเจริญมั่งคั่ง มั่นคง ทางเศรษฐกิจ สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสร้างความเชื่อมั่น หรือความไว้วางใจให้เกิดแก่ประชาชน เพลโต เรียกว่ากษัตริย์นักปรัชญา หรือราชาปราชญ์ (Philosopher King) ซึ่งในรายละเอียดของแนวความคิดนั้นมีข้อแตกต่างกันพอสมควรเพราะเป็นแนวความคิดที่เกิดขึ้นในบริบทของสังคมที่ต่างกัน โดยนัยนี้ธรรมราชาในทัศนะของจาณกยพราหมณ์ ซึ่งมีพื้นฐานจากศาสนาฮินดูย่อมแตกต่างจากธรรมราชาในความหมายของศาสนาพุทธซึ่งในอดีตมีพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นต้นแบบ เป็นสุดยอดแห่งผู้นำ ผู้เป็นจอมปราชญ์ และเป็นผู้จอมธรรม ซึ่งสืบทอดมาถึงในยุคปัจจุบันก็มีธรรมราชา ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ คือพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ไทย รัชกาลที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี พระองค์ผู้เสด็จสู่สวรรคาลัย และทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการได้ตามพระปฐมบรมราชโองการ ที่ทรงประกาศไว้อย่างต่อเนื่องยาวนานถึง ๗๐ ปี นับว่าพระองค์ทรงเป็นอัจฉริยบุคคลและสุดยอดแห่งธรรมราชาอย่างแท้จริง

บทความที่ ๓ เรื่อง “พญานาคกับรอยพระพุทธรูปในตำนานอุรังคธาตุนิทาน” โดย รศ.สมบุญ บุญฤทธิ ได้เสนอว่า อุรังคธาตุนิทาน เป็นตำนานและนิทานปรัมปราที่บันทึกเรื่องราวในการสร้างพระธาตุพนม เหตุการณ์บ้านเมืองและความเชื่อทางศาสนาของผู้คนในดินแดนลุ่มแม่น้ำโขงทั้งฝั่งประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) เรื่องราวที่ปรากฏในอุรังคธาตุนิทานได้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของผู้คนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงสืบทอดความเชื่อในเหตุการณ์ที่ได้บันทึกไว้มายาวนานจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

บทความที่ ๔ เรื่อง “พระสงฆ์เป็นโจทก์ฟ้อง : ยึดพระวินัยหรือยึดกฎหมายบ้านเมือง” โดย ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน อาจารย์และประธานหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนากับการพัฒนา ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เสนอมุ่งวิเคราะห์ประเด็นที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ในประเทศไทย ซึ่งได้สิทธิฟ้องคดีเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ทำให้พระสงฆ์เป็นบุคคล ๒ สถานภาพไปโดยปริยาย คือ (๑) สถานภาพที่ว่า พระสงฆ์เป็นพลเมืองที่ต้องตกอยู่ในการบังคับควบคุมโดยกฎหมาย ทั้งกฎหมายของบ้านเมืองและกฎหมายของพระสงฆ์ เมื่อพระสงฆ์ได้สิทธิที่จะฟ้องคดีได้จึงเท่ากับพระสงฆ์ “ใช้สิทธิและเสรีภาพ” เฉกเช่นเดียวกับพลเมืองทั่วไปที่ต้องเข้าใจและยอมรับกติกาของสังคม (๒) สถานภาพที่ว่า พระสงฆ์เป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา ซึ่งต้องรักษาจริยาปฏิบัติให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย หรือได้รับการควบคุมแบบจารีตที่มีลักษณะจำเพาะในตัวเอง สถานภาพหลังนี้มุ่งให้ภิกษุเข้าใจวัตถุประสงค์ดั้งเดิมมากกว่าคือการรักษา “ศรัทธาและการปฏิบัติศาสนา” กล่าวคือการสละโลกียสุขเข้าสู่โลกุตตรสุข ดังนั้น การที่พระสงฆ์ใช้สิทธิฟ้องให้เป็นคดีทางโลก จึงต้องมีข้อพิจารณาในหลายแง่มุมคือต้องคำนึงทั้งสถานภาพทางโลกและสถานภาพทางธรรม

(๘)

หากตระหนักในสถานภาพทางธรรม ก็จะยึดประโยชน์ตามพระธรรมวินัยก่อน แต่หากมุ่งรักษาสถานภาพทางโลก ก็ให้คำนึงถึงผลเสียหายที่เกิดแก่พระศาสนาในภาพรวม

บทความที่ ๕ เรื่อง “การสอนกับทฤษฎี ๓ อ.” โดย ผศ.จักรแก้ว นามเมือง ได้เสนอว่าการนำเสนอแนวคิดพฤติกรรมกรรมการสอนกับทฤษฎี ๓ อ. เป็นประสบการณ์ของผู้เขียนในการสอนในสถานศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๙ ปี จากประสบการณ์ดังกล่าวจึงเกิดแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสอนของครู ที่มีลักษณะการสอนที่แตกต่างกันไป ส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนทั้งในเรื่องของความไม่เข้าใจ ความสงสัย และความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง เป็นต้น จากพฤติกรรมกรรมการสอนของครูกับทฤษฎี ๓ อ. ประกอบด้วย “ทฤษฎีเอ๋อ” คำว่า “เอ๋อ” เป็นกริยาหมายถึง นิ่ง งงงัน งงวย “ทฤษฎี เอ้อ” คำว่า “เอ้อ” เป็นกริยาหมายถึง ความสงสัย ไม่แน่ใจ และ “ทฤษฎี อ้อ” คำว่า “อ้อ” เป็นคำกริยาหมายถึง ความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมกรรมการสอนของครู จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้น ครูผู้สอนควรมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามทฤษฎี “อ้อ” ทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจในเนื้อหาที่สอนอย่างแจ่มแจ้ง ในลักษณะของการหยั่งเห็น

บทความที่ ๖ เรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์ วิภาษวาทในพุทธปรัชญาเถรวาท” โดย ผศ.ชาติริ ชุมแสน เสนอว่า วิภาษวาท เป็นวิธีการกล่าว หรือแสดงความจริง วิภาษวาทเป็นวิธีพูด แม้จะเป็นวิธีพูด แต่สะท้อนวิถีคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพยายามที่จะสะท้อนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนสมบูรณ์ และข้อเท็จจริงเหล่านี้สามารถพรรณนาได้ มีใช้ตั้งแต่ครั้งพุทธกาล ในพระบาลีมีข้อความระบุว่า พระพุทธเจ้าทรงเรียกพระองค์เองว่า วิภาษวาท มีหลักฐานระบุความเป็นเป็นมาในคำสอน หัวข้อธรรม หรือแม้แต่การแจกแจงในคัมภีร์ต่าง ๆ ทั้งในวินัยปิฎก พระสุตตันตปิฎกและอภิธรรมปิฎก แม้ในคราวสังคายนาครั้งที่ ๓ ก็มีการใช้หลักการเรื่องวิภาษวาท เป็นเกณฑ์สำหรับตัดสินธรรมวินัยด้วย ดังนั้น วิภาษวาท มีคุณค่าทางจริยธรรมทั้งในส่วนของการแสดงหลักการทั่วไปของพุทธปรัชญา ขณะเดียวกันก็สามารถส่งเสริมนำไปสู่การพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสูงสุด คือความหลุดพ้นได้ด้วย

บทความที่ ๗ เรื่อง “ทุนมนุษย์ในทางเศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ” โดย ดร.ธนส เตชะเสน และ ผศ.พลวัฒน์ ชุมสุข อธิบายสาระสำคัญ คือ “มนุษย์” จัดว่าเป็น “ทุน” ที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเนื่องจากมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวในโลกที่สามารถสร้างสรรค์สิ่งอันเป็นประโยชน์ให้เกิดประโยชน์ที่มนุษย์สร้างให้กับหน่วยงานหรือองค์กรนั้นหาใช่มาจากกำลังกายแต่เพียงอย่างเดียวไม่ สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่านั้นก็คือกำลังสมองที่มีอยู่ในตัวมนุษย์นั่นเองซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์ภายในอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรมากมายมหาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันซึ่งถือว่าเป็นยุคแห่งการ

เปลี่ยนแปลงที่เรียกกันว่า “กระแสโลกาภิวัตน์” ต้องยอมรับว่า “ทุนทางปัญญา” ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมและเศรษฐกิจปัจจุบันกำลังมุ่งเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ทุกหน่วยงานหรือองค์กรไม่ว่าภาครัฐ เอกชน องค์กร รัฐวิสาหกิจ ต่างล้วนให้ความสำคัญเรื่องการบริหาร “คน” อันเป็นเรื่องที่ทุกหน่วยงานหรือองค์กรไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้อีกต่อไป ดังนั้น ทุกหน่วยงานหรือองค์กรจึงต้องพึ่งพิง ทุนมนุษย์ เพื่อจะทำให้หน่วยงานหรือองค์กรสามารถประสบความสำเร็จได้ในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน สิ่งทีกล่าวมาทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ล้วนแล้วแต่เป็นทรัพย์สินที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ทั้งสิ้น

บทความที่ ๘ เรื่อง “การฟังเชิงพุทธ : สันติวิธีเริ่มต้นที่ตัวเราเอง” โดย อาจารย์อภิญา ฤชัย ได้เสนอเนื้อหาสรุปได้ว่า สันติวิธีเป็นเรื่องสำคัญ เพราะความขัดแย้งมีอยู่รอบตัว สันติวิธีจึงมิใช่แนวทางเพื่อแก้ปัญหาสังคมใหญ่ๆ เท่านั้น สันติวิธีระดับบุคคลเริ่มต้นได้จากการสื่อสารภายในบุคคลดังเช่นที่พระพุทธเจ้าทรงประพฤติพระองค์เป็นแบบอย่าง โดยทรงสอนให้สื่อสารทำความเข้าใจกับตนเองให้มาก เพื่อขัดเกลาจิตใจและลดความขัดแย้งภายในตนเอง ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมสื่อสารที่มีต่อผู้อื่น นอกจากนี้ยังกล่าวถึงทักษะการสื่อสารฟังพูดอ่านและเขียน ซึ่งอาจจะใช้เป็นเครื่องมือแห่งสันติวิธีได้ โดยเฉพาะการฟังที่ดีส่งผลให้การสื่อสารดำเนินไปอย่างราบรื่น สร้างเสริมมิตรภาพ ทั้งยกระดับจิตใจของเราให้เป็นผู้ให้สูงขึ้น การฟังมีส่วนในการลดทิฐิมานะปิดกั้นความคิดผู้อื่นอันนำมาซึ่งความขัดแย้ง รวมไปถึงการฟังอย่างมีวิจารณญาณ ช่วยป้องกันผู้ไม่หวังดี ผลของการฟังทำให้เราและคนรอบข้างปลอดภัยจากความขัดแย้ง สัมผัสซึ่งไออุ่นแห่งรักในอ้อมกอดแห่งความเข้าใจกันได้ดียิ่ง

Article I “The political aspects of leadership behaviour of private university Administration in Thailand” By Assoc.Prof. Dr. Detchat Treesap. Lecturer Of Mahamakut Buddhist University. The authors proposed that : This research was aim as to study (1) the purpose of distance learning of leadership (2) the administration of the private university in Thailand, the data analysis was by from book in the library Thailand and interview the Head of Department in the University, the university of study was set Sukhothai Thammathirat Open University (STOU), it found as :

(1) The distance learning and open learning system characteristics, media and instructional delivery modes, and academic and technological supports. Since there is no unique way of organizing and providing for distance education, we turn our attention to the concept of open learning systems and a provision of flexibility. The chapter also includes a history of knowledge, the various meanings of open learning and distance education systems and perspectives, and typology of institutions.

(๑๐)

(2) The private university in Thailand Administration of Sukhothai Thammathirat Open University (STOU) is under the responsibility of the President, assisted by a number and seek the Sukhothai Thammathirat Open University (STOU) Council’s approval for the implementations of any major policies. The administration of the state universities are operating individually, in which the institutions must be controlled by either the academic quality or curricula under the rules and regulations of Ministry of University Affairs.

Article II “**Buddhist Spirituality and Interfaith Dialogue**” Dr. Veerachart Nimanong. Lecturer Of Assumption University of Thailand (ABAC). The authors proposed that : In this paper, my attempt is to discuss about the Buddhist spirituality in connection with interfaith dialogue. If no concept of ‘spirit’ is in Buddhism, then how can there be the Buddhist spirituality. If the spirituality means the way of religious life, then there is the Buddhist spirituality. To have the Buddhist spirit or real Buddhist is to observe the morality and practice Insight Meditation. The real followers of any religions can associate with any other religious followers. This is because all religions teach people to be good by having co-existence with others peacefully. To do dialogue with others is to live with each peacefully, to do social services together with other religious followers, to study the teaching of other religions, and to observe the way of religious practices of other religious followers

สำหรับรายละเอียดบทความทั้งหมดนี้ ผู้ใคร่ต่อการศึกษา สามารถค้นหาได้จากบทความดังกล่าว
ในวารสารเล่มนี้ และพบกันอีกในวารสารมหาจุฬาริชาการ ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐

(พระมหาพรชชา ธรรมหาโส, รศ.ดร.)

บรรณาธิการ

วารสารมหาจุฬาริชาการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(๖)
ศึกษาวิเคราะห์คำว่าสภาในพระไตรปิฎก ศ.พิเศษอดิศักดิ์ ทองบุญ	๑
วิถีแห่งผู้นำและระบอบการปกครอง: ธรรมราชาย์ จอมปราชาญ์ จอมธรรม” พระมหาไพรัช ธรรมทีโป, ดร.	๑๘
พญานาคกับรอยพระพุทธรูปในตำนานอุรังคธาตุนิทาน รศ.สมบุญ บัญญัติ	๔๓
พระสงฆ์เป็นโจทก์ฟ้อง : ยึดพระวินัยหรือยึดกฎหมายบ้านเมือง ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน	๖๑
การสอนกับทฤษฎี ๓ อ. ผศ.จักรแก้ว นามเมือง	๘๔
ศึกษาวิเคราะห์ วิถีชีวิตในพุทธปรัชญาเถรวาท ผศ.ชาติรี ชุมเสน	๙๘
ทุนมนุษย์ในทางเศรษฐศาสตร์ ดร.ธเนศ เตชะเสน และ ผศ.พลวัฒน์ ชุมสุข	๑๑๙
การพึ่งเชิงพุทธ : สันติวิธีเริ่มต้นที่ตัวเราเอง อภิขญา ฤชัย	๑๓๘
The political aspects of leadership behaviour of private university Administration in Thailand Assoc.Prof.Dr.Detchat Treesap	๑๕๕
Buddhist Spirituality and Interfaith Dialogue Dr.Veerachart Nimanong	๑๖๒
บทวิพากษ์หนังสือมังคลัตถปิณี สุภฐาน สุดาจันทร์	๑๗๙

(๑๒)

ภาคผนวก

- คำแนะนำสำหรับผู้เขียน ๑๘๕
- แบบฟอร์มการส่งต้นฉบับเพื่อพิจารณาลงในวารสารมหาจุฬาริชาการ ๑๙๑
- หลักเกณฑ์ในการลงตีพิมพ์ต้นฉบับของวารสารมหาจุฬาริชาการ ๑๙๓
- ขั้นตอนการดำเนินงานของวารสารมหาจุฬาริชาการ ๑๙๔